

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

25. An qui dedit consilium de abortu faciendo, si non potuit dimovere
foeminam à consilio dato, incurrat censuram, & irregularitatem? Ex p. 7. tr.
5. res. 29.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Sup. hoc in
tom. 8. tr. 5.
Ref. 88. & in
alris ejus
primæ an.

3. Tertiò, si quis consilium, vel mandatum dedit ad delictum, vel ad homicidium, abortum, vel clerici percussorem, &c. Et constat de corpore delicti, seu effectu sequuto, sed dubitat, an ille motus sit à sua cooperatione, seu consilio, vel mandato, an verò aliàs id principalis esset facturus; tunc in dubio præsumptio est contra ipsum, & censetur penas incurrisse, Sanch. lib. 1. cap. 10. num. 44. prope fin. Farinac. quest. 129. numero 140. Sayr. lib. 7. cap. 3. num. 2. Imò etiam si executor dicat se aliàs fuisse facturum, non est ei facile credendum, ut Farin. num. 152. Nisi adint aliæ conjecturæ infringentes talem præsumptionem, ut gravis inimicitia præcedens, vel si protestatus jam fuerat se facturum, aut se jam præparaverat ad illud, Farin. num. 129. cum multis Doctores, & num. 143. cum seqq. Aliqui tamen dicunt dari posse dicto illius, si sit persona aliqua fide digna, & non adint aliæ conjecturæ contrariæ. Henrich. lib. 14. cap. 16. n. 3. Sayr. de Consil. lib. 7. cap. 3. n. 2. Sanch. n. 44. in fin. Avila p. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 3. concl. 5. Hucufque P. Theaur.

Sup. hoc in
Ref. not.
præteritæ, & in
Sed an. & in
aliis ejus an.

4. Igitur dicendum est, quòd si quis procuravit abortum, sed dubitat de effectu subsequuto, non sit censendus irregularis. Et si dedit consilium, ego puto posse stare dicto personæ fide dignæ, cui datum est consilium, si dicat, non fuisse ab eo motum: verum circa præsentem Quæstionem, ne deferat videre Fagundes in Decalogum, tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 16. 17. & 18.

Sup. hoc in
S. annot. præ-
teritæ, & in
aliis ejus
not.

RESOL. XXIV.

An sit irregularis, qui non potuit dimovere feminam à consilio dato de abortu faciendo? Ex part. 4. tract. 2. Resol. 15.

Sup. hoc in
Ref. seq. &c.

1. Affirmativè ex Navarro & Corduba respondet Avila de censur. part. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 4. concl. 3. quia, ut dictum est in superiori resol. non sufficit revocare consilium ut evitetur irregularitas si in effectu mors ex dato consilio sequatur. Adde quod aliqui addunt quòd si consulens non potest occidendum monere de periculo, adhuc remanet irregularis: sed hoc accidit in casu nostro; ergo, &c. Et in hanc sententiam docet etiam doctus Petrus Cornejo in 3. part. tract. de irregular. disput. 1. dub. 2. quest. 2. num. 3.

* Quæ nunc
est sup. in tr.
S. Ref. 114.

2. Verum non reticeam contrariam sententiam docere Henriquez libro 14. capite 16. numero 5. & in gloss. litt. O. ubi sic ait: Non sit irregularis Clericus, qui conjugatam dissuadere non potest à consilio abortu dato, quia fat est præmonuisse infantem in matre sua ut moneri potuit. Ita ille, cujus sententiam ipse testatur docuisse aliquos recentiores. Sed asserit Avila quòd illa monitio infantis in matre nullius est momenti, siquidem infans in utero nullo modo potest se liberare; possit tamen quis dicere, quòd in tali casu consulens ut avertat homicidium facit quod facere potest, & idè Villalobos in summ. tom. 1. tract. 21. diff. 20. num. 8. rectè notat: [Que el Consejo no es meramente causa natural, que ponga necesidad física como el veneno, sino solamente es causa moral, y por esto si el consejero hizo lo que moralmente pudo y devia hazer para impedir el efecto es visto haver quitado la causa y así nose le imputa el homicidio.] Ita ille, qui citat Suarez. His tamen non obstantibus contra Henriquez ante Avila docuit affirmativam sententiam Sayros libro 7. capite 3. numero 5. in fine. Verum Navarra & Præpositus, quorum doctrinam probabilem putat Lessius, ut visum est in superiori resolutione, dixerunt sufficere consulentem revocare

Quæ hic est
sup. in tr. 5.
Ref. 114.

tantum mandatum, & non monere occidendum; sed hoc accidit in casu nostro, ergo. Adde quod supra probabiliter dictum est, quòd non impediens homicidium ad quod tenetur de justitia, non est irregularis; ergo, quanto magis in casu nostro, in quo impedimentum fuit præstitum. Unde sententia Henriquez probabilis mihi videtur, sed primam puto probabiliorem & tutiorem.

RESOL. XXV.

An qui dedit consilium de abortu faciendo, si non potuit dimovere feminam à consilio dato, incurrat censuram, si irregularitatem? Ex p. 7. tract. 5. Ref. 29.

1. Affirmativam sententiam nominatim contra me tenet novissimè Eminentiss. Cardin. de Lugo de Justit. tom. 2. disp. 19. sect. 2. §. 2. num. 39. & alij penes ipsum. At ego non discedo à negativa, quam docui in part. 4. tract. 2. resol. 15. Et novissimè illam docet Steph. Baunius in Theolog. moral. tom. 1. tract. 11. quest. 27. ubi sic ait: An revocato consilio, qui suavitè liberetur à scelere, controversantur Doctores. Affirmativa Navarr. placet, cap. 27. summ. Majol. cap. 48. Comit. resp. lib. 4. quest. 10. P. de Navarra lib. 3. cap. 4. num. 27. Portello in dub. verb. homicidium, num. 12. nam quid ab eo exigi præterea debeat, ac possit, non est facile dicere, quam in alterius exitium, male consultus telum texuerat, aurâ meliorem afflatus cælo reterit, quid ab eo si ipsa supernè in terras laberetur æquitas, amplius postuleret? hæc illi conjectura probabilis, ad fidem non absonè.

2. Quæ tamen à Lessio non probantur, lib. 2. de Just. cap. 13. dub. 3. num. 16. negat enim ad culpæ fugam consulenti satis esse, si quæ ipse consuluit, revocet, instilletque nolit, utpote prohibita legibus, nisi etiam opposita persuadeat. V. C. suasit quis amico ut litrem contra fau & æquum vicino intendere, si pecuniam quam mentitur sibi debitam, deneger, eidem vim faciat, & eidem esse; enim verò si contemni se sciverit, honoris se, ac famæ factum alean, proinde audendum esse, quod metuatur dedecus, vitæ alienæ periculo redimendum esse. Contendit hic Auctor, ad officium boni viri consulenti satis non fore, si se deceptum asserat, si contra quam prudentia postulabat ac charitas, de vi inferenda fortunis, aut vitæ alienæ, iniqua se ac turpia dedisse consilia dicat, nisi quam habet anticipatam animo voluntatem ea faciendi, oppositis rationibus abstergat, ac dissipet. Et hoc firmantem ejus præcipuum, quod ostensione commodi, honoris, aut famæ, sibi ex hoc grandi, vastoque facinore conciliandæ in populo, consulens, ejus voluntati, quam est consiliis suis ad illum patrandum aggressus, fortes acrisque ad malum stimulos addidit, qui stimuli perseverant hand dubie, manentque, quâdiu eorum incitatus motivo (ut aiunt) conceptum scelus vult profèqui, ex quo sequi ait Lessius, quòd cum sit consulens, hujus voluntatis auctor, ac causa: fore quoque & effectus, id est, necis, damni, ac proinde, veri speciem habere, extra irregularitatis periculum consulentem non fore, si dati consilij revocatione mera, solâque contentus non id agat, ut in contrarium instillet ejus animum cui auctor sceleris admittendi fuerat.

3. Et hæc sententia probabilis, prior tamen tenenda in praxi, ratio est, quod quando id consulens eveniret, faceretque pro viribus, ea ut iniqua, malâque esset parerent omnibus, nec sequenda, non videtur horum executor, illis moveri agique amplius, sed improbare sua, damtaxat, ac malitia, Hucufque Baunius.

nus, cui ego libenter adhæreo; unde puto utramque sententiam esse probabilem, & idem Machad. de p. r. f. Conf. tom. 1. lib. 2. part. 3. tract. 17. docum. 10. num. 2. me citato sic ait: [Queda dudoso si el que aconsejo à alguna muger, ó le dio remedio para que abortasse la criatura ya animada, y despues arrepentido del pecado la disuadio todo lo posible, para que no executasse el aborto; y con todo esto no lo pudo conseguir: incurra en esta irregularidad. Navarro, y otros sienten que sí; fundados, en que no basta revocar el consejo. Si in effectu mors ex dato consilio sequatur, La contraria opinio dñende Henriquez, Villalob y otros; fundados en que el consejo no es meramente causa natural, que ponga necesidad física, sino solamente se tiene por causa moral; y por esto si el consejero hizo lo que moralmente pudo, y devia hazer para impedir el efecto es visto aver quitado la causa; y así nose le imputara el homicidio.] Vide etiam Caspen. in Cur. Theol. tom. 2. disp. 1. sect. 9. num. 71. qui positam sententiam adducens, putat consulentem in casu de quo loquitur nullam incurere irregularitatem; & me etiam citato idem docet novissimè Mazuch. de cas. reserv. disputat. 2. cap. 18. quest. 2. num. 42. quibus adde Tannerum in 2. 2. disputat. 4. quest. 6. dub. 4. num. 394.

RESOL. XXVI.

An qui procuravit abortum fetus animati, si effectus non sequatur, incidat in excommunicationem?
Et an saltem in casum Episcopalem reservatum incidere in supradicto casu?
Et quid de Regularibus? Ex p. 7. tr. 5. Res. 9.

1. **V**idetur affirmativè respondendum; quia in reservatione Episcoporum casus contra procurantes abortum includuntur etiam illi, qui abortum procurant non secuto effectu, ut docet Bellocchius de cas. reserv. par. 2. q. 8. n. 69. Zecchius de cas. reserv. in cas. 9. Bonacina de res. disp. 2. quest. ult. punct. 7. n. 6. & alij, asserentes incurri reservationem, etiam si effectus non sequatur, v. g. fecerint sumptus potionem, ex qua putabat abortum securum. Medicus medicinam porrexit, & venam in pede secari fecit, ut mulier abortiretur, & tamen non est abortita: adhuc dico reservationem incurri.

2. Sed ego puto in excommunicationem Bullæ Sixti V. non incurere procurantes abortum effectu non secuto: Et ratio est, quia dictus Pontifex in sua Bulla, ut lata excommunicatio incuratur, requirit effectum, ut patet ex illis verbis. Inde, ut reipia abortus securus fuerit. Et ita docet Bonacin. tom. 3. disp. 2. q. 2. punct. 20. n. 6. Adde quod ego etiam contra citatos Doctores probabiliter teneo, non incidere in casum Episcopalem procurantes abortum, si effectus non sequatur, quia reservatio comprehendit tantum actum externum cum effectu, & ita ex Finellio, & Chapeavilla docet Mazuchel. tract. de cas. reserv. disput. 2. cap. 9. q. 2. num. 27.

3. Vnde nostram sententiam docet etiam Naldus in sum. ver. Abortus, n. 5. ubi sic ait: Abortus censura non incurritur, nisi effectu secuto, quod etiam generaliter in omnibus censuris admittunt omnes; specialiter autem hoc aperte innuunt verba hujus Constitutionis Sixtinæ in secunda ejus parte, ibi: & reipia abortus securus fuerit, & ad tale facinus committendum, &c. liquet autem verba regulariter intelligenda esse cum effectu ipso, quem propriè significant. Vnde exhibens potionem femine, quæ probatur gravis,

quæ tamen postea juxta consuetudinem mulierum, fecit ventum, non ligatur hac censura; quavis ex nulla ratione contrarium asseruerit Graff. lib. 2. decis. aur. 63. n. 33. licet secus sit quoad casus reservatos inter regulares per expressam in hoc declarationem; ut infra Religiosi in fin. sub num. 43. vers. Procuratio auxil. ubi effectus etiam non secuto incurritur reservatio ista. Ita Naldus.

RESOL. XXVII.

An quid incidit in excommunicationem, si procurat abortum per alios: & quod de consulentibus, &c?
Et quid de operantibus ab abortum ope, favore, potionem, vel alio cujusvis generis medicamento, aut scribendo litteras privatas, vel apochas, aut alia ratione verbis, aut signis?

Et notatur in dictam excommunicationem non incurere supradictos consulentes, auxiliares, &c. effectu non secuto.

Idem dicendum est de irregularitate, & penis dictarum Bullarum. Ex p. 7. tr. 5. Res. 10.

1. **R**espondeo affirmativè, quia Sixtus V. in Bulla asserit. Qui de cætero per se, aut per interpositas personas, &c. Et ita docet Bonacina tom. 3. disp. 2. quest. 2. punct. 10. num. 5. & Bordonus in Consil. regul. resol. 45. quest. 9. num. 9. ubi sic ait. An mandans comprehendatur in hoc casu? Negativa videtur, quia regulare est non subintelligi in pœnibus, neque reservatione nisi exprimat, ex probatis resolut. 38. quest. 15. hic autem non exprimitur. Respondetur: Mandans comprehenditur sub illo verbo, Procuratio, qui enim mandat faciendum abortum, sine dubio dicitur hunc procurare, ideo non excusatur à reservatione. Et id est conforme Bullæ Sixti V. illis verbis: Qui de cætero per se, ecce immediata procuratio sine mandato, aut interpositas personas, ecce procurationem per mandatum; mandans enim dicitur agere per interpositam personam. Ita ille.

2. Notandum est etiam hic, in dictam excommunicationem incurere scienter cooperantes ad abortum ope, consilio, favore, potionem, vel alio cujusvis generis medicamento, aut juvare scribendo litteras privatas, vel apochas, aut alia ratione verbis, aut signis; sic enim expressè dicitur Constitutione Sixti V. Nota tamen supradictos consulentes, auxiliares, &c. non incurere in excommunicationem effectu non secuto: cum enim ut dictum est in super. Resolutione ob actionem principaliter prohibitam hæc censura non incuratur ante secutum effectum, multò minus incurri debet ob accessorium, quæ minus principaliter, & secundariò prohibetur.

3. Vnde Novarius in summa Bull. tom. 2. tit. de Abor. numero 22. ita ait: Declaratur secundò, quod dem. non incurat penas dictarum Bullarum dans consilium, vel medicinam abortui fetus animati, etiam si remedium fuisset applicatum, si tamen effectus non fuisset subsecutus, nec erit irregularis, quoniam verba legis accipienda sunt cum effectu secuto, quem legislator punire intendit, ut ait Navarr. conf. 60. de sentent. excomm. & propterea conatus solus ad culpam non meretur pœnam ordinariam legis effectu non secuto.